

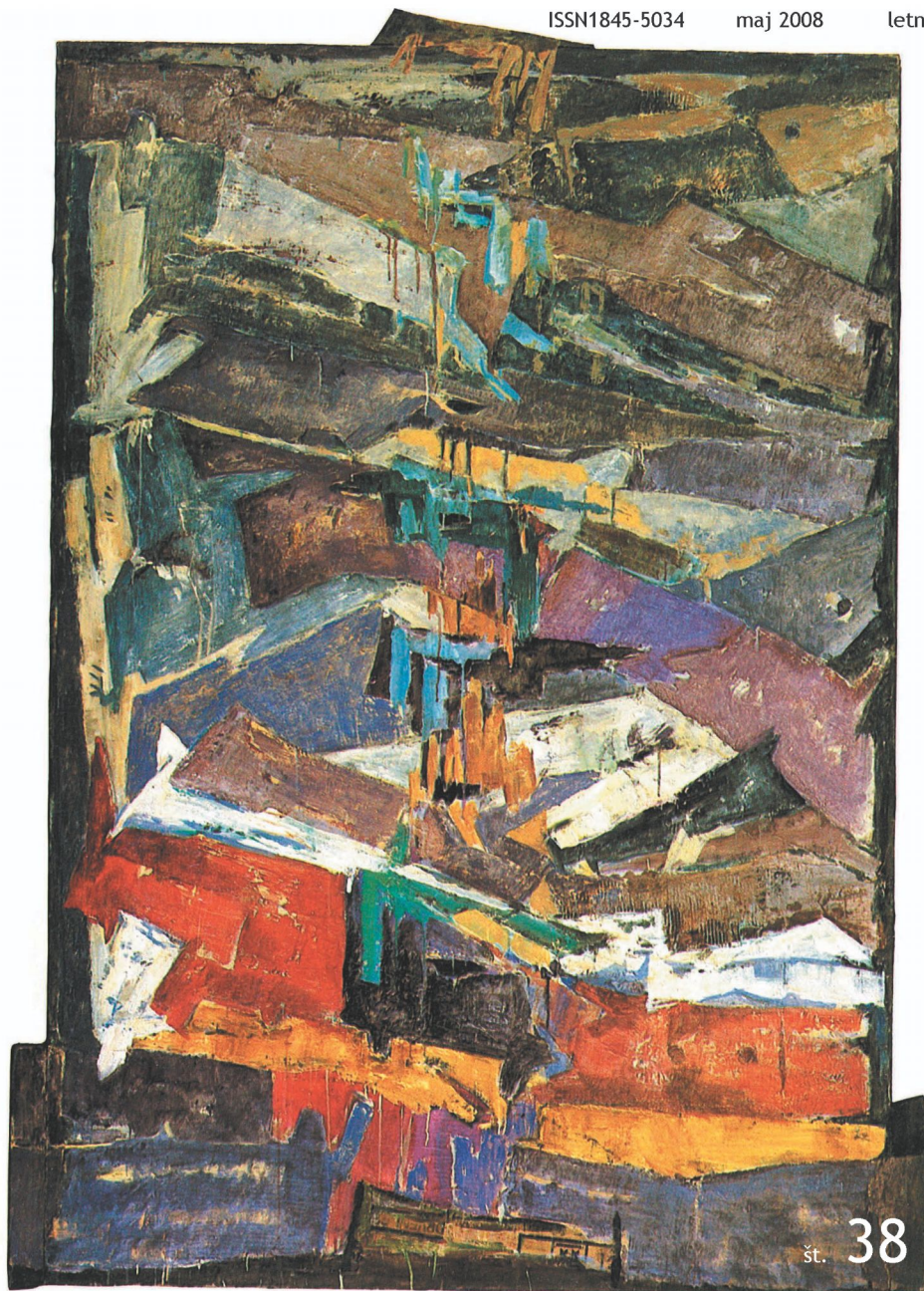
KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN1845-5034

maj 2008

letnik IV

št. 38

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Dušanka Gržeta, Marjana Mirković, Darko Mohar, Vitomir Vitaz

Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334 977

Glavna urednica: Marjana Mirković,
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
Tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica, bazovica@bazovica.hr

Svet slovenske narodne manjšine Reke

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ,

vijece-sto.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Prelom in tehnično urejanje:

Krispin Stock

Mesečnik finančno podpirajo:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Mesto Reka

Primorsko-goranska županija

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Emerik Bernard, Istrska skalinata II, 1981.

Mala galerija, Fragmenti, razstava del slovenskih umetnikov
iz zbirke MMSU.

Karikatura:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tajništvo, knjižnica in klubske prostori

torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

MePZ - vaje

ponedeljek: 18.00-21.00

Dramska skupina

sreda, po dogovoru

Folklorno-plesna skupina

torek in četrtek: 19.00-21.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture

ponedeljek, torek in sreda: 18.00-21.00

Planinska skupina

torek: 20.00-22.00

Svet slovenske narodne manjšine Reke

sreda: 10.00-12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ

sreda: 10.00-12.00

Mladinska skupina

druga in četrta sobota: 16.00

www.bazovica.hr/mladinci

o	obvestilo.....	3
d	dogodki april.....	3
n	napovednik.....	11
i	iz drugih društev in svetov.....	15
a	aktualno.....	18

Uradne ure KPD Bazovica

Z nastopom nove tajnice Zdenke Jelovčan 1. aprila bodo uradne ure v društvu znova ob torkih in četrtkih od 10.00 do 12.00 in 18.00 do 20.00.

Zdenka Jelovčan je upokojenka in po poklicu diplomirana ekonomistka. Članica društva je od mladih let in izhaja iz družine, ki je bila med utemeljitelji društva KPD Bazovica.

Zdenka Jelovčan Foto: Marjana Mirković

Konzularni dan

Vodja konzularnega oddelka na Veleposlaništvu RS v RH prva sekretarka Katarina Gradič Režen nam je sporočila, da zaradi številnih in nujnih obveznosti v Zagrebu maja na Reki žal ne bo konzularnega dne, predvidenega prvo sredo v mesecu. Datum naslednjega konzularnega dne bo pravočasno objavljen na tabli za obvestila v Slovenskem domu KPD Bazovica ter v Novem listu in na Radiu Rijeka. Vsi zainteresirani se lahko za urejanje konzularnih zadev do takrat oglasijo na veleposlaništvu v Zagrebu vsak delovni dan od 9.00 do 12.00.

Marjana Mirković

Prijave za slovenske igralne urice v vrtcu

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije zbira prijave za igralne urice v slovenščini kot prvi korak za organizacijo vrtca. Če bo dovolj prijavljenih, bodo urice predvidoma potekale v enem od reških vrtcev. Informacije ob sredah od 10. do 12. ure (tel.: 324 321, 091 593 6086).

Marjana Mirković

DOGODKI APRIL

3. april
Slovenski dom KPD Bazovica
Vinko Klovar, razstava

Likovno razstavo ustvarjalca Vinka Klovarja, ki se je v društvu nazadnje predstavil februarja lani, je odprl predsednik KPD Bazovica Vitomir Vitaz. Na ogled so bila dela, ustvarjena v tehniki akrila in kovinorezu.

V krajšem kulturnem programu ob tej priložnosti je zapel mešani pevski zbor KPD Bazovica, ki ga vodi Franjo Bravdica, z recitacijo svoje poezije iz pesniških zbirk Nemirna svitanja in Vrt rožmarina pa ga je tudi tokrat popestrila umetnikova soproga Ivana, po rodu iz Štrigove.

Marjana Mirković

Umetnikovo darilo društvu. Vinko Klovar in Vitomir Vitaz. Arhiv KPD Bazovica.

4. april

Cankarjev dom, Ljubljana
Četrta stran trikotnika

V Cankarjevem domu je bila v kratkem času predstavljena druga knjiga o življenju in udejstvovanju Slovencev v BiH, do zdaj še precej neraziskanem področju. Monografija z naslovom Četrta stran trikotnika in s podnaslovom Znameniti Slovenci in slovenska društva v BiH 1878-2000 je izšla ob 110. letnici ustanovitve Slovenskega omizja v Sarajevu (1897) kot enega prvih slovenskih združenj v svetu, ki je pomembno vplivalo na povezovanje več tisoč priseljenih rojakov na tem območju. Slabo stoletje zatem je med vojno (1992-95) v nevidni slovenski skupnosti nastala vrsta slovenskih organizacij, obenem pa tudi zamisel o preučevanju njihove preteklosti. Knjigo je uredil Stanislav Koblar, pri njenem ustvarjanju pa je sodelovalo več kot 20 bosanskih in slovenskih raziskovalcev ter avtorjev, ki so gradivo več kot štiridesetih ustanov in civilnih združenj pa tudi številnih posameznikov v obeh državah zbiral pet let.

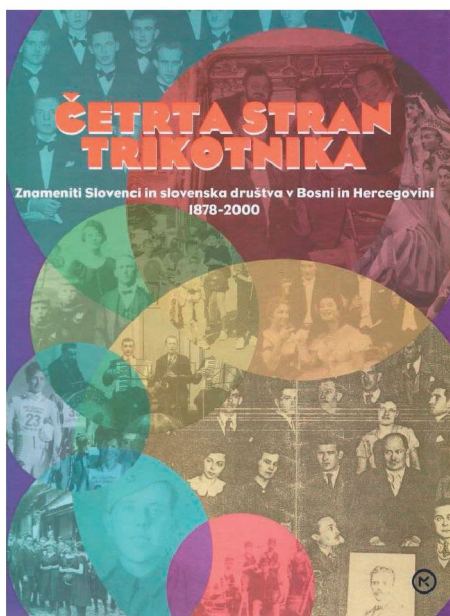
Monografija na več kot štiristo straneh obsega časovno obdobje od konca fevdalne turške uprave, svetovnih vojn, revolucije in socializma do vojne ob razpadu nekdanje skupne države in prvih povojnih let. Omenjena so vsa področja in pomembnejši dogodki, v katerih so sodelovali Slovenci: prvi prihodi in udeležbe v zgodovinskih dogajanjih, gospodarstvu in delavskem gibanju, obnovah in gradbeništvu, državni upravi, šolstvu in športu, zdravstvu, duhovništvu, kulturni in umetniški ustvarjalnosti - na področju književnosti, gledališča, operno-baletne in glasbene umetnosti, filma, radia in televizije, likovne umetnosti, arheologije in muzealstva -, predstavljena pa so tudi slovenska društva in organizacije v BiH.

Med številnimi imeni, kot so Anton Aškerc, Ivan Cankar in njegov brat Karlo, Ivana Kobilca, Marija Vera, Jože Plečnik, Vladimir Šubic, Edvard Kocbek, Božidar Jakac in mnoga druga, sta omenjena tudi gledališčnik Rade Pregarc in njegova hčerka Vera, igralka in nekdanja dolgoletna prvakinja mostarskega gledališča, s katero avtorjem očitno ni uspelo navezati stika. Kažipot je pogovor z njo objavil v lanski

aprilski številki po predstavitvi brošure o Radetu Pregarcu, urednica pa ji je nedavno podarila monografijo. Ob tej priložnosti je Vera Pregarc izrazila presenečenje, da gledališka kritičarka Ljubica Ostojić, ki je pripravila prispevek o dramskem gledališču od 1970 do 2000, za podatke o njej ni zaprosila mostarskega gledališča, o katerem je leta 1998 v samozaložbi izšla tudi obsežna, bogato opremljena in dokumentirana monografija avtorja Salka Šarića. Vera Pregarc nas je tudi opozorila na grenko usodo druge igralka mostarskega gledališča, Sonje Povšič, ki danes živi v Mostarju v zelo slabih gmotnih razmerah.

Monografija med drugim omenja več imen, povezanih s Hrvaško, med njimi je dramatik in režiser Lojze Štandeker, in sicer v poglavju o banjaluškem gledališču. Tam je bila v medvojni sezoni 1943-1944 uprizorjena njegova drama Prevara, ki jo je sam režiral, leta 1950 pa še igra Tovarishi (Drugovi) v režiji Ferda Delaka. Štandeker je iz Banjaluke leta 1951 odšel v Pulj in tam zaznamoval razvoj istrskega narodnega gledališča, kot piše Martin Bizjak v svoji monografiji Orel, Štandeker in Rotar.

Marijana Mirković

Naslovnica obsežne monografije.

5. april
Kvarner 2008
Balinarski turnir

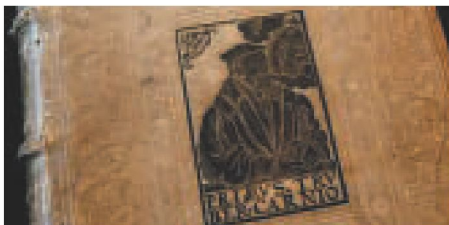
Na baliniščih v vrtu Slovenskega doma KPD Bazovica smo planinci organizirali prvi balinarski turnir planincev z območja Kvarnerja pod nazivom Kvarner 2008. Sodelovalo je šest društev s petimi ženskimi ekipami (PD Duga, PD HPT Učka in PD Kamenjak z Reke, SKPD Snežnik iz Lovrana in PS KPD Bazovica) ter pet moških ekip (PD Duga in PD Kamenjak z Reke, PD Opatija iz Opatije, SKPD Snežnik iz Lovrana in PS KPD Bazovica). Pri organizaciji so veliko pomagali balinarji BK Novi list z Reke, ki naši balinišči vzdržujejo, na njiju trenirajo in tekmujejo. Pri ženskah so prvo mesto zasedle balinarke PD HPT Učka, na drugem so bile balinarke PS KPD Bazovica in na tretjem balinarke PD Duga. Četrto mesto je zasedla ekipa PD Kamenjak in peto SKPD Snežnik. Pri moških so bili prvi odlični balinarji PD Opatija, sledili so jim balinarji SKPD Snežnik na drugem in PD Kamenjak na tretjem mestu. Četrto mesto je zasedlo moštvo PD Duga, peti so bili balinarji PS KPD Bazovica. Na koncu turnirja je bilo še tekmovanje v bližnjem krogu, v katerem so se odlično odrezale tekmovalke. Od 26 nastopajočih so se v finale uvrstili Dilio Arbula kot edini moški in Maja Rosič iz PS KPD Bazovica ter Meri Šuković iz PD HPT Učka in Ivanka Štanc iz SKPD Snežnik. Zmagala je Maja Rosič. Približno 70 tekmovalcev, sodnikov, organizatorjev in navijačev je uživalo v lepem vremenu, dobro organiziranem tekmovanju in druženju. Turnir je bil obenem priložnost, da se planinci iz različnih društev bolj spoznajo in dogovorimo o naslednjih akcijah. V prihodnjem letu bo turnir postal tradicionalen.

Darko Mohar

Balinarji. Foto: Petra Aničič.

10. april
NUK Ljubljana
"Prvi del novega testamenta" v glagolici

V Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani so predstavili ponatis Prvega in drugega dela novega testamenta v glagolici iz leta 1562 in 1563.

Marca 1562 je bila v 2000 primerkih dotiskana najpomembnejša in najboljšežnejša knjiga Trubar-Ugnadovega biblijskega zavoda v Urachu, prvi del novega testamenta v glagolici. Avtorja hrvaškega prevoda sta Antun Dalmata in Štefan Konzul, Trubarjev delež pa je dvojen. Njegov prevod Nove zaveze v slovenščino iz leta 1557 sta uporabljala kot eno temeljnih predlog poleg nemške in latinske, obsežen in večstransko pomemben pa je tudi Trubarjev dolg in izčrpen nemški predgovor. Odličen reprint tega dela je skupaj z drugim delom, tiskanim 1563, izdala Teološka fakulteta Matija Vlačić Ilirik iz Zagreba in ga opremila s temeljitim študijskim zvezkom ter nekoliko krajšim povzetkom v angleščini. Ponatis, ki ga dr. Mihael Glavan ocenjuje z vso pohvalo, so poleg njega predstavili še vodja Rokopisne zbirke NUK mag. Marijan Rupert, dr. Alojz Jembrih kot avtor spremne študije in urednica izdaje, prodekanica zagrebške teološke fakultete dr. Lidija Matošević.

Več: www.nuk.si, www.sta.si Marjana Mirković

17. april
Molekula, Reka
O književnosti in kulturi z obeh strani meje

V prostorih društva Molekula na Delti je potekalo srečanje s skupino slovenskih književnikov, organizirano v sodelovanju z oddelkom za kroatistiko reške filozofske fakultete, Hrvaškim društvom pisateljev, mestnimi oblastmi in društvom Katapult. V pogovoru, ki ga je vodil pesnik in asistent na fakulteti Sanjin Sorel, so se v slovenščini predstavili Milan Dekleva, Gregor Podlogar, Marko Sosič in Maja Vidmar. Razpravljali so tudi o vidikih sodobne slovenske književnosti in odnosu do ideologije, pa tudi o novih političnih razmerah po vstopu Slovenije v EU. Več: www.novolist.hr
Marjana Mirković

Slovenski pisatelji na Reki. Foto: www.novolist.hr

19. april
Vila Astra, Lovran
Spominska plošča Josipu Kaplanu

Slovesnosti v počastitev občinskega praznika in sv. Jurija, zaščitnika Lovrana, so se med drugimi letos znova udeležili predstavniki pobratenih mest, med njimi tudi Ilirske Bistrice. Na slavnostni seji so podelili občinska priznanja, posebej praznično pa je bilo pred vhomom v vilo Astra, kjer so odkrili spominsko ploščo znanemu skladatelju in zborovodji slovenskega rodu Josipu Kaplanu. Potem, ko so mu lani posthumno podelili občinsko nagrado za življenjsko delo, je letos naposled dobil še spominsko obeležje na vili, ki je ena najlepših na tem območju, in v kateri je živel in ustvarjal. V priložnostnem programu je zapel zbor KUD Lovor, o Josipu Kaplanu je spregovorila lovranska občinska svetnica Ivana Skočilič, ploščo pa je odkril lovranski župan Emil Gržin. Slovesnosti se je udeležil tudi dr. Damir Kaplan s soprogo Sonjo in se zahvalil za priznanje,

izrečeno pokojnem očetu. Več: www.lovran.hr,
www.novolist.hr
Marjana Mirković

Spominska plošča je postavljena na prelepi in razkošni vili, zgrajeni v začetku 20. stoletja v stilu beneške gotike ob sami obalni poti od Opatije do Lovrana. Foto: www.globus.hr

19. april
Športni center Zarja, Bazovica
Primorska poje

“Pesem je od nekdaj združevala ljudi - na vsakem koraku, staro in mlado, ne glede na meje, v vaseh in v mestih. Prepevamo, pojemo ali kantamo, kakor so to počeli naši očetje, nonoti in generacije pred njimi. Tako posamezniki kot skupine.”

Emil Zonta, Istran.

Mešani pevski zbor KPD Bazovica, ki ga vodi Franjo Bravdica, je tudi letos sodeloval na priljubljenem pevskem srečanju Primorska poje. Tokrat so nastopili v dvorani športnega centra Zarja v Bazovici, mestecu nad Trstom, ki je simbol slovenskega upora proti fašizmu in po katerem se tudi imenuje naše društvo na Reki.

Na programu so bile pesmi: ljudska Nocoj pa, oh, nocoj (Fran Venturini), dalmatinska O mili mi u selu divojka (Jakov Gotovac), Emila Adamiča in Mira Kokola Jurjevanje (Fran Žgur) in štajerska ljudska Škrjanček poje (Anton Schwab).

Poleg zbora MePZ KPD Bazovica so na večeru

v Bazovici nastopili še slovenski zbori Nonet Franceta Bevka iz Otaleža pri Cerknem, MoPZ Izola, MoPZ Pergula iz Pirana, MoPZ Lopar iz Kopra, MePZ Gorjansko iz Komna in MePZ Divača.

Kot je povedal član društva Alojz Usenik, je bil nastop uspešen kljub nekoliko napetemu ozračju med čakanjem na maestra, MePZ KPD Bazovica pa tudi tokrat lepo sprejet pri občinstvu.

39. revija Primorska poje, ena najvidnejših slovenskih ljubiteljskih kulturnih prireditelj, se je začela 29. februarja v izolskem kulturnem domu. Srečanje, ki omogoča druženje pevcev, izmenjavo notnega gradiva in vpogled v kvaliteto zborovskega petja na Primorskem in širše, vsa leta organizira Zveza pevskih zborov Primorske (ZPZP) skupaj z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti (JSKD) in organizacijami v zamejstvu: Zvezo slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zvezo cerkvenih pevskih zborov Trst in Zvezo slovenske katoliške prosvete Gorica. V času do 27. aprila se je zvrstilo 31 revij na Primorskem in v zamejstvu, prvič tudi na Hrvaškem v Zagrebu. Njen soorganizator je bil tamkajšnji KPD Slovenski dom, potekala pa je 28. marca v Glasbenem zavodu.

Revije so bile na programu vsak konec tedna od 27. februarja do 27. aprila, izjema je bil čas velikonočnih praznikov. Letos je udeležbo prijavilo rekordno število pevskih zborov. Od 200 prijavljenih pevskih sestavov, med katerimi je največ mešanih zasedb, jih na Primorskem deluje 139, 54 zborov prihaja z italijanske strani meje, trije s Koroške in štirje s Hrvaške (MePZ SKD Triglav Split, ki je pod vodstvom Tatjane Kurajica nastopil 15. marca v Ricmanjih, Duhovni zbor Anton Martin Slomšek KPD Slovenski dom Zagreb, ki ga vodi Vinko Glasnovič, nastopil pa je 14. marca v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu, MePZ KPD Slovenski dom Zagreb, ki ga vodi Franc Kene, in MePZ KPD Bazovica). Zbori, ki so se predstavili na reviji Primorska poje 2008, v skupnem seštevku zaokrožajo več kot 4000 ubranih glasov.

Letošnja revija Primorska poje je bila posvečena petstoti obletnici rojstva Primoža Trubarja. Več: www.jskd.si, www.zpzp.si
Marjana Mirković

Primorska poje 2008: MePZ KPD Slovenski dom in zborovodja Franc Kene. Foto: www.zpzp.si

20. april Tretje srečanje primorskih planincev treh dežel, Bazovica

Domačini letošnjega tretjega srečanja primorskih planincev treh dežel so bili ŠD Sloga iz Bazovice, PS SD Devin iz Nabrežine in SPD Trst. Srečanja se je udeležilo okrog sto planincev iz Reke, Ilirske Bistrice in Trsta z okolico. Potekalo je v lepem vremenu v novem športnem centru v Bazovici dan po nastopu MePZ KPD Bazovica na reviji Primorska poje.

V planinskem delu so domačini pripravili štiriurni pohod po dolini Glinščice, ki izvira pod Slavnikom in se v Tržaškem zalivu izliva v Jadransko morje. Zaradi nalivov v minulih tednih je bilo veliko vode in smo lahko uživali v sprehodu ob reki. Pohod smo začeli s tristometrskoga spusta v strugo od razgledne točke pri Jezeru, kje je predsednica SPD Trst Marinka Pertot povedala nekaj uvodnih besed o dolini. Naravoslovno je dolina zanimiva kot prostor, na katerem še uspeva vrsta rastlin, ki jih naprej proti zahodu večinoma ne najdemo več, nekatere le še do struge reke Soče. Glinščica zato močno prispeva k raznolikosti tamkajšnjega rastlinja. Dolina je bila naseljena pred več tisoč leti. V obdobju antike je bil tam zgrajen rimski vodovod, namenjen oskrbi takratnega tržaškega območja. Ostanke akvadukta so vidni še danes. V srednjem veku so po dolini potekale trgovske poti, posebej živahno je bilo trgovanje s soljo iz tržaških solin. Poti je varovalo več utrd in gradov, o čemer danes pričajo ruševine. Da so se tja priseljevali prebivalci iz različnih krajev, dokazuje tudi vasica, ki se imenuje Hrvati.

Na poti skozi dolino smo obiskali zanimivo cerkvico Svete Marije na Pečeh, prelep slap Sunet, visok več deset metrov, in opuščeno vasico Botač ob sami slovensko-italijanski meji. Sledil je še vzpon do trase nekdanje železniške proge, ki je povezovala Trst in Poreč. Proga je na italijanski strani danes preurejena v kolesarsko stezo. Po vzponu na vrh Stena (442 metrov) je sledilo prijetno popoldansko druženje. To srečanje je vsem udeležencem znova prineslo veliko novega in lepega, tako da imamo številne razloge, da ga nadaljujemo tudi v prihodnjih letih.

Darko Mohar

Skupni posnetek pred tunelom nekdanje proge Trst - Poreč. Foto: Darko Mohar.

25. april

Svet albanske narodne manjšine PGŽ, Reka Pobuda za koordinacijo županijskih svetov

Predsednik Sveta albanske narodne manjšine Primorsko-goranske županije Gani Xharrahi je povabil vodilne predstavnike vseh osmih svetov (albanskega, bošnjaškega, črnogorskega, italijanskega, madžarskega, romskega, srbskega in slovenskega) ter češke, makedonske in slovaške narodne manjšine k ustanovitvi koordinacije na županijski ravni. Srečanje, ki sta se ga poleg predstavnika češke narodne manjšine Antuna-Tonija Reháka udeležila le še predsednik Sveta črnogorske narodne manjšine Vukašin Jaramaz in urednica Kažipota v imenu Sveta slovenske narodne manjšine, je bilo po oceni navzočih informativno in koristno. Izmenjali so izkušnje in izrazili podporo pobudi za koordinacijo ter sklenili, da bodo preostalim svetom predlagali njeno ustanovitev še pred poletjem. Med skupnimi problemi, ki bi jih veljalo izpostaviti, so

omenili predvsem uskladitev podatkov v volilnih imenikih, določitev sogovornika v odnosih z lokalnimi oz. regionalnimi oblastmi, boljšo komunikacijo s Svetom za narodne manjšine RH, oblikovanje županijske spletne strani in sprotno obveščanje o programih čezmejnega sodelovanja. Opozorili so tudi na izraženo nacionalno in versko nestrpnost in pri tem omenili organizacijo katoliškega verouka v osnovnih šolah, ki stigmatizira otroke drugačne veroizpovedi. Antun-Toni Rehák pa je znova poudaril, da bi morali sveti preseči manjšinske okvire in spregovoriti tudi o problematiki, ki nas vse zadeva kot posameznike; v tej zvezi je pozval k večji udeležbi v županiji.

Marjana Mirković

Maloštevilno, a koristno srečanje, so soglašali Gani Xharrahi, Vukašin Jaramaz in Antun-Toni Rehák.

Foto: Marjana Mirković.

25.-27. april

**Zamejski vikend na Rušah
Klub študentov KPD Bazovica**

Tudi letos smo se udeležili Zamejskega vikenda v Rušah v organizaciji Študentskega organizacije Univerze v Mariboru. Tokrat sta se ga udeležila Andrej Grlica in Damjan Pipan. Teme letošnjega srečanja so izboljševanje stikov med zamejskimi klubi, načini pridobivanja novih članov in predstavitev držav, iz katerih klubi prihajajo. Od zamejskih klubov so se srečanja letos razen nas udeležili predstavniki Društva slovenskih izseljenskih in zamejskih študentov (IZZA), Kluba slovenskih študentk in študentov iz Gradca (KSŠŠG) ter domačini (ŠOUM). Pri dan smo se dobili na Štuku v Mariboru ter skupaj krenili proti Hostlu Ruše. Po prihodu smo se razdelili po sobah in šli na večerjo. Potem so sledile družabne igre in zabava dolgo v noč. Drugi dan je bila po zajtrku na vrsti prva delavnica na temo Kako vzpostaviti boljšo komu-

nikacijo med klubi ter kako rešiti problematiko klubov. V delavnici smo predstavili problematiko svojih skupin oz. klubov in našli nekaj zamisli, kako jih rešiti. Problem, s katerim se srečujejo vse skupine oz. klubi, je pridobitev novih stalnih članov. Velikokrat gre za člane, ki pridejo le zaradi zabave ali brezplačnih izletov. Ko pa jih potrebujemo za kaj konkretnega, kot recimo pomoč pri projektih ali organizaciji, izginejo ali nimajo nikoli časa, pri čemer gre največ za neresnost in izkoriščanje. Drug problem so omejitve društva/kluba, recimo aktivno sodelovanje v posameznih dogajanjih ali drugih skupinah/oddelkih. Rešitve teh problemov so si bolj ali manj podobne. Za začetek bi morali ukiniti vse omejitve in večino aktivnosti odpreti tudi za mlade, ki niso aktivni ali dolgoletni člani. Za vse bi vodili evidenco o aktivnosti. Aktivni člani bi imeli »pluse« v primerjavi z drugimi in bi s tem pridobili različne ugodnosti, denimo brezplačne izlete ali majice. Drugi, neaktivni, bi doplačali razliko ali plačali polno ceno izleta. Tako bi videli, da se izplača biti aktiven ter bi se bolj potrudili. Razen pogovora o teh problemih smo še obnovili oz. osvežili stike med društvi ter se pogovarjali o ideji, da bi naredili portal zamejcev. Po delavnici smo šli na kosilo in nato imeli odmor za šport ali počivanje. Popoldne, ob 17.00, smo imeli drugo delavnico, in sicer na temo Predstavitev držav na kulturnozabaven način, na kateri smo predstavili svoje države. Po večerji so prišli folklorne plesalke in plesalci iz KUD Študent in nam prikazali dva sklopa narodnih plesov. Na koncu so nas še naučili en ples in se po malici poslovili. Tretji dan smo se družili, sprehajali in na koncu poslovili. Projekt je uspešno izpeljan, vsi so bili navdušeni in se veselimo naslednjega srečanja na Slovenskih dnevih v Gradcu.

Damjan Pipan

Še eno uspešno srečanje mladih. Damjan Pipan je prvi z leve. Foto: Andrej Grlica

26. april
KD Bovec
Andrej Jelačin: Piknik s tvojo ženo, režija
Alojz Usenik

Na povabilo gledališke skupine KD Bc iz Bovca je dramska skupina KPD Bazovica gostovala s komedijo Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina. To je bila že 126. uprizoritev priljubljene predstave in po besedah režiserja Alojza Usenika je tudi tokrat naletela na dober sprejem občinstva. V veliki dvorani kulturnega doma se je zbralo okrog 150 gledalcev, ki sta jih glavna igralca, Loredana Jurković in Alojz Usenik, pošteno nasmejala in razvedrila. Organizacija je bila brezhibna, predstavniku gledališke skupine BC, ki ni skrival zadovoljstva, pa je Jasna Zazijal Marušič po predstavitvi KPD Bazovica v domačem bovškem narečju v imenu društva podarila Morčiča kot simbol Reke. Kot je še poudaril Usenik, ima reško občinstvo v najlepšem spominu njihovo odlično predstavo Poročil se bom s svojo ženo Marjana Marinca, s katero so pred letom dni navdušili tudi dvorano Slovenskega doma na Reki.

Člani KPD Bazovica so si med obiskom ogledali tudi nekatere naravne znamenitosti v prekrasnem Posočju, za marsikoga najlepšem delu Slovenije. Vodnica na poti je bila dobra poznavalka domačega terena Jasna Zazijal Marušič. Marjana Mirkovič

Piknik s tvojo ženo

Po prijetnem štiriurnem potovanju smo prispeli v Bovec; tam nas je z okusnim in obilnim kosilom Pri Žvikarju pričakala Iztokova žena Marjana. Okrepčali smo se in izvedeli, da bo bovška dramska skupina BC prispela komaj zvečer, ker je v počastitev Golobarskim žrtvam na Golobarju proslava. Z malo potrpljenja in nekaj telefonskimi klici smo le prišli do ključa Kulturnega doma in postavili kulise na oder. Dramska skupina je začela priprave, preostali pa smo se sprehajali po prelepem mestecu in čakali večer.

Jaz, ki sem v Bovcu skoraj doma, sem srečala veliko ljudi, ki so me spoznali, jaz pa njih skoraj ne ... Sklep je, da moram pogosteje v Bovec.

Dvorana kulturnega doma je velika, saj sprejme okoli tristo ljudi. Ob osmih se je zbralo okoli 80 gledalcev, kar je bilo v tako veliki dvorani videti malo, pa se je kljub vsemu teh osemdeset smejalo za tristo.

Lojze in Loredana sta spet pokazala, da je vsaka nova predstava preprosto nova in posebna. Hvala jima tudi v mojem imenu.

Končalo se je še eno naše gostovanje in Bovčani so bili zadovoljni. Zdaj pričakujemo njihov obisk, ki bo predvidoma konec septembra. Prijetno druženje se je nadaljevalo in bi se še, če nas ne bi čakala dolga pot domov. Jasna Zazijal-Marušič

Hitro navezan dober stik z občinstvom.
Foto: Jasna Zazijal Marušič.

27. april Dan boja proti okupatorju

Slovenija je 27. aprila praznovala dan boja proti okupatorju, praznik svobode in poguma, kot so ga napovedali nekateri medijski naslovi. Osrednja državna slovesnost je v navzočnosti najvišjih predstavnikov potekala v Begunjah na Gorenjskem ob parku gradu Katzenstein. Tam so bili med nacistično okupacijo gestapovski zapori. Med letoma 1941 in 1945 je bilo v njih zaprtih več kot 12.000 ljudi, med njimi tudi otroci. Usodo zapornikov je skušal prikazati umetniški program proslave, pred tem pa so na grobišča talcev ob parku in v bližnji Dragi položili vence.

“Današnji praznik je praznik temeljnih vrednot - svobode, poguma, iznajdljivosti in kulture,” je na slovesnosti med drugim poudaril slavnostni govornik predsednik RS dr. Danilo Türk. Po njegovih besedah je narodnoosvobodilni boj potrdil vitalno moč slovenskega naroda. Pripisal mu je zasluge za članstvo v Organizaciji združenih narodov in nazadnje tudi ugledno mesto v Evropski uniji, kjer Slovenija ta čas predseduje.

Opozoril je tudi na poskuse sprevračanja zgodovinskih dejstev, na pozabljanje izvora vsega zla, ki leži v fašizmu in nacizmu. Pri tem ni pozabil omeniti tragičnih povojnih dogodkov. Pot sprave pa je treba začeti pri sebi, je poudaril in kot motivacijo za prihodnost ob koncu postavil pogum vseh, ki so se bojevali proti okupatorju.

27. april, dan boja proti okupatorju, se slavi v spomin na ta dan leta 1941, ki velja za dan ustanovitve Osvobodilne fronte. V hiši književnika Josipa Vidmarja v Rožni dolini v Ljubljani so se 26. aprila 1941 sešli predstavniki Komunistične partije Slovenije (KPS) Boris Kidrič, Boris Zihel in Aleš Bebler, krščanski socialist Tone Fajfar, sokol Josip Rus ter kulturniki Ferdo Kozak, Franc Šturm in Josip Vidmar. Sprva je bilo v veljavi ime Protiimperialistična fronta, po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941 pa se je preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda in pozvala k oboroženemu uporu. Do leta 1992 se je praznik imenoval dan OF, a je bilo nato preimenovan. Več: www.rtvsl.si, www.delo.si
Marjana Mirkovič

Predsednik RS dr. Danilo Türk: “Selektivni spomin je etično vprašljivo.” Foto: www.rtvsl.si

29. april
Odbor za kulturo, šolstvo in ohranjanje
slovenskega jezika

Drugo sejo Odbora za kulturo, šolstvo in ohranjanje slovenskega jezika pri Svetu

Vlade RS za Slovence v zamejstvu je vodil minister za šolstvo in šport RS dr. Milan Zver, na njej pa so predstavili problematiko in težave, s katerimi se srečujejo znanstveniki in organizacije manjšinskega in izseljeniškega raziskovanja. Kot je rečeno v poročilu, objavljenem na vladni spletni strani, so navzoči poudarili, da je treba področje narodnih manjšin in izseljenstva znotraj znanosti opredeliti kot področje nacionalnega pomena. Samostojno raziskovanje položaja lastne narodne skupnosti v okviru manjšinskih raziskovalnih ustanov je temeljnega pomena za prepoznavnost pri večinskem narodu, vendar manjšinska skupnost navadno ne premore lastnih raziskovalnih organizacij, ki bi se mogle celovito vključevati v znanstveno-raziskovalno delo na ozemlju, kjer delujejo, zato je treba spodbuditi povezovanje zamejskih in izseljenjskih znanstvenikov in organizacij z znanstveno-raziskovalnimi institucijami v Sloveniji.

Član Odbora iz hrvaškega dela zamejstva, predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica Vitomir Vitaz, se seje ni mogel udeležiti.

Več: www.gov.si

Marjana Mirković

30. april
Lipa se spominja 2008

V spomin na 269 žrtev pokola nacistov nad civilnim prebivalstvom v vasi Lipa in požig vasi pred 64 leti je bilo 30. aprila spominsko srečanje z naslovom Lipa se spominja 2008. V tem naselju v bližini Matuljev v neposredni bližini slovenske meje so se pred spominskim muzejem ob govoru zbrali številni obiskovalci in položili vence pred spomenik padlim v NOB, zatem pa krenili do spomenika tragično preminulim vaščanom. Sledila sta maša in priložnostni program. Venec pred spomenik so med drugimi položile tudi delegacije Občine in Zveze združenj borcev Ilirska Bistrica in Zveze združenj borcev Postojna. Več: www.novolist.hr

Marjana Mirković

NAPOVED MAJ

7. maj
Kulturni dom, Raša
Nastop dramske skupine KPD Bazovica Reka

Na povabilo Društva Slovencev Labin bo v bližnji Raši gostovala dramska skupina Slovenskega doma KPD Bazovica. Na svojem prvem nastopu v tem rudarskem mestecu se bo predstavila z odlomkom iz Bajsićeve komedije Glej, kako lepo se začinja dan v režiji Alojza Usenika. V glavnih vlogah Loredana Jurković in Alojz Usenik.

Alojz Usenik

10. maj
Črna ovca, Baška

Črna ovca je postala izjemno priljubljena športno-kulturna prireditev, organizirana v začetku turistične sezone v Baški na otoku Krku. Planinski del bomo tudi na tretjem srečanju, kot vsa leta doslej, organizirali planinci KPD Bazovica. Letos bomo vse zainteresirane popeljali na krajši planinski pohod v okolici Baške - tokrat naj bi šli do mrgarjev na Ljubimeru. Ob vhodu v mrgarje bodo člani fotografske skupine KPD Bazovica postavili razstavo fotografij na temo Ovca. Po končanem planinskem pohodu jo bodo prenesli v mesto in spet postavili na odprtem, v eni od številnih ozkih baščanskih ulic. Zabave za vse udeležence bo več kot dovolj.

Darko Mohar

Na lanski Črni ovci so planinke poletele z balonom.
Foto: Darko Mohar.

14. maj, 20.00
HNK Ivana pl. Zajca, Reka
Večer Brahmsa

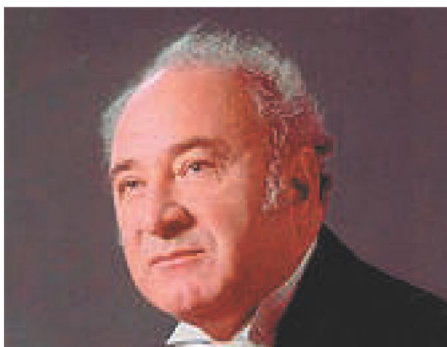
Zadnji koncert opernega orkestra HNK Ivana pl. Zajca v tej sezoni bo Večer Brahmsa, na katerem bo dirigiral znani slovenski in mednarodno uveljavljeni dirigent Anton Nanut. Napoved na spletni strani hrvaškega ministrstva za kulturo www.culture.net ocenjuje, da bo program (Druga simfonija op. 73 in Koncert za violino in violončelo) odlična priložnost za vse ljubitelja Johannesa Brahmsa, predstavnika nemške glasbene romantike. Kot solista se bosta v prvem skupnem nastopu predstavila mlada in večkrat nagrajena reška glasbenika, violinist Marco Graziani in violončelist Petar Kovačić.

Anton Nanut je eden najbolj prepoznavnih slovenskih dirigentov in sodi v sam svetovni vrh, kar potrjujejo številne nagrade in redno sodelovanje z izjemnimi solisti. Glasbeni dar je pokazal že v otroštvu, ko je pri enajstih letih kot zborovodja in organist nadomestil očeta, ki so ga okupatorji odgnali v koncentracijsko taborišče.

Bil je vodilni dirigent Orkestra Slovenske filharmonije, šef dirigent in umetniški vodja Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Oba slovenska osrednja orkestra je vodil na mnogih koncertnih turnejah po Evropi in SZ, večkrat tudi po ZDA z odmevnimi koncerti v prestižni Carnegie Hall. V svoji dolgoletni karieri je posnel večji del simfoničnega opusa slovenskih skladateljev, z Ansambлом Opere SNG Ljubljana pa tudi celotno opero Črne maske Marija Kogojca, s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija 250 odlično ocenjenih zgoščenk s skladbami železnega repertoarja. Posebej cenjeni so Nanutovi posnetki Mahlerjevih, Beethovnovih, Berliozevih in Šostakovičevih del.

V Kanalu je ustanovil in že 25 let vodi festival Kogojevi dnevi, eno najbolj svetovljanskih glasbenih prireditev pri nas. Bil je tudi umetniški vodja Slovenskega okteta v najuspešnejšem obdobju delovanja tega vokalnega sestava. Kot profesor dirigiranja na Akademiji za glasbo v Ljubljani je vzgojil vrsto odličnih mladih dirigentov, ki uspešno delujejo v Sloveniji in na tujem Več: www.proartes.si

Marjana Mirković

Anton Nanut. Foto: www.proartes.si

15. maj, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Lado Lisjak & Milan Špringer
Razstava

V društvu se bosta prvič predstavila člana ljubljanskega društva likovnih samorastnikov, slikarja Lado Lisjak in Milan Špringer.

Društvo likovnih samorastnikov Ljubljana je bilo ustanovljeno leta 1970 in se je do danes razvilo v najbolj množično in po svojih dejavnostih najbolj razvejano društvo tovrstne ljubiteljske kulture v Sloveniji. Odprto je za vse likovne ustvarjalce in druge ljubitelje te dejavnosti, in ima blizu 200 članov: slikarje, kiparje, grafike in druge ljubitelje likovne umetnosti.

Društvo usklajuje razstavno dejavnost likovnih skupin ljubljanskih kulturnih društev v Galeriji likovnih samorastnikov v Črnučah in organizira skupinske likovne delavnice, ex tempore in razstave. Posebno pozornost posveča strokovnemu izobraževanju; tako v likovni šoli poteka dolgoročni program, letno izobraževanje, različne tečaje pa vsako leto obiše okrog petdeset članov, ki jih izobražujejo priznani akademski slikarji. Več: www.zkdj-lzveza.si

Marjana Mirković

17. maj
Predsedovanje Slovenije EU, Reka
Idrijska godba na pihala, koncert
Fragmenti, razstava

Koncert in razstava na Reki bosta del širše prireditve, ki bo promovirala Slovenijo in njeno predsedovanje EU. Organizator je

Veleposlaništvo RS v RH v sodelovanju z reškimi Muzejem za moderno in sodobno umetnost in društvom Slovenski dom KPD Bazovica.

Na programu bo najprej promenadni koncert Idrijske godbe na pihala, ene najstarejših godb v širšem delu Evrope - njeni zametki menda segajo še v čase Valvazorja -, danes pa je to ena najbolj priznanih pihalnih zasedb v Sloveniji.

Razstava v Malem salonu bo postavljena v okviru mednarodnega Dneva muzeja 18. maja, ki letos poteka pod geslom Muzeji kot spodbujevalci sprememb družbenega razvoja. Izbrana dela slovenskih avtorjev iz zbirk Muzeja moderne in sodobne umetnosti (MMSU) predstavljajo nekatere vidike modernističnih figuracij in informela petdesetih in šestdesetih let, pojave nove slike postmodernizma, neo-informela in alternativne umetniške scene osemdesetih let minulega stoletja. Sem sodijo slike Janeza Bernika, Emerika Bernarda, Igorja Fistriča, Marjana Gumilarja, Zorana Mušiča, Braneta Severja, Gabrijela Stupice, Jožeta Šubica in Marka Šuštaršiča, skulpture Jakova Brdara, Mojce Smerdu in Draga Tršarja ter instalacija Bojana Štoklja. Razstavo je postavila Milica Dilas. Več: www.novolist.hr, www.mmsu.hr
Marjana Mirković

Marjan Gumilar, Brez naslova, 1990. Foto: MMSU.

Mojca Smerdu, V znaku I, 1979.

19. maj, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Skupščina društva

Slovenski dom KPD Bazovica bo imel letošnjo redno letno skupščino kot po navadi v ponedeljek, pred vajo mešanega pevskega zbora. Na dnevnem redu, ki na obvestilu ni napovedan, bo predvidoma pregled finančnega poslovanja, uresničitev programa in načrt za prihodnje. Skupščino bo vodil predsednik društva Vitomir Vitaz.

Društvo, ustanovljeno leta 1947, ima danes več skupin: mešani pevski zbor, ki ga vodi Franjo Bravdica, dramsko skupino z vodjo Sergijem Dlačičem, plesno skupino, ki jo vodi Iva Vlačić, planinsko z vodjo Darkom Moharjem, klub študentov oz. mladinsko skupino pod vodstvom Damjana Pipana in fotografsko, katere mentor je Istog Žorž, dejavnost pa usklajuje Petra Aničić.

Marjana Mirković

21.-25. maj
Obisk Slovencev v Kaknju

Letošnjega tretjega srečanja se veselimo tako gostje kot gostitelji. Srečanja prijateljev so vsakič zanimiva in vesela in tako bo tudi letos. Gostitelji pripravljajo številne dogodke, planinci KPD Bazovica pa jim bomo podarili fotografsko razstavo. Vsa dogajanja v Kaknju in BiH bomo predstavili v Kažipotu.

Darko Mohar

Planinska skupina v Kaknju leta 2005. Foto: Darko Mohar.

27. maj, 19. 30

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Dr. Jože Pirjevec: Trst je naš
Predavanje

V Slovenskem domu KPD Bazovica bo predaval ugledni slovenski zgodovinar dr. Jože Pirjevec iz Trsta. Na povabilo Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije bo spregovoril o najnovejši knjigi, izdani 2007, s provokativnim naslovom Trst je naš, zajetni monografiji, ki govori o boju Slovencev za morje in razvoju slovenske politične misli na to tematiko od leta 1848 do Londonskega memorandumu leta 1954.

Zgodovinar Jože Pirjevec se je rodil v Trstu leta 1940, diplomiral 1966. na tržaški univerzi in se študijsko izpopolnjeval v Pisi in na Dunaju, leta 1977 pa doktoriral na oddelku za zgodovino na filozofski fakulteti v Ljubljani. Poučeval je na univerzah v Pisi, Padovi, Torinu, Trstu, Celovcu in na Dunaju, od ustanovitve fakultete za humanistične študije v Kopru leta 2000 poučuje na njej kot redni profesor. Leta 1996 ga je Znanstveno raziskovalni inštitut v Kopru imenoval za znanstvenega svetnika za področje sodobne zgodovine, 2001 je bil izvoljen za predsednika Odbora za preučevanje narodnih manjšin pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (SAZU).

Kot štipendist Sovjetske akademije znanosti in umetnosti, Wilsonovega centra v Washingtonu, Sklada Alexander von Humboldt in norveškega Nobelovega inštituta je delal v različnih arhivih in bibliotekah v Rusiji, ZDA, Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji in predvsem v Veliki Britaniji. Z referati je pogosto sodeloval na domačih in mednarodnih srečanjih ter predaval na univerzah v Italiji, Avstriji in Nemčiji.

Področje njegovega raziskovanja so južnoslovansko-italijanski odnosi od predmarčne dobe do konca 19. stoletja, zgodovina Rusije v 19. stoletju, vzhodnoevropska zgodovina in meddržavni odnosi sodobne Evrope, novejša slovenska zgodovina v širšem, srednjeevropskem okviru, zgodovina Jugoslavije med letoma 1918-1991 in vojni dogodki v času po njenem razpadu.

Doslej je objavil devet monografij, več tudi nagrajenih, in številne časopisne članke, tek-

ste za radijske in televizijske oddaje ter okrog 180 znanstvenih razprav, ki so izšle predvsem v slovenskih, italijanskih in nemških revijah in zbornikih. Med drugim je tudi avtor scenarija za televizijski cikel Dnevnik nekega naroda, posvečen slovenski zgodovini od prve svetovne vojne do osamosvojitve, za katerega je RTV Slovenija leta 2006 dobil mednarodno nagrado Erasmus EuroMedia. Leta 2007 je prejel priznanje ambasador znanosti Republike Slovenije.

Več: www.sazu.si, www.pika.si, www.zrs-kp.si.
Marjana Mirković

Dr. Jože Pirjevec je bil vrsto let tudi predsednik Narodne in študijske knjižnice in upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča v Trstu (1987-1991).
Foto: www.delo.si

29.-30. maj

Izlet v Kidričevo
Slovenski jezik na OŠ Pečine

Učenci, ki se v okviru projekta Slovenski jezik - jezik sosede na OŠ Pečine na Reki učijo slovenščino, bodo ob koncu šolskega leta tudi tokrat nagrajeni z izletom v Slovenijo. Kot je povedala vodja pouka in ravnateljica Irena Margan, imajo v načrtu obisk na OŠ Kidričevo, s katero že več let sodelujejo. Ogedali si bodo kulturne in naravne znamenitosti v Ptuj in okolici, doživetja pa v slovenskem jeziku ohranili tudi v šolskem glasilu Vedri dani, ki ga bodo predstavili na dan šole v začetku prihodnjega šolskega leta.

Marjana Mirković

30. maj

Svet slovenske narodne manjšine Reke
Mag. Tadej Brate: Zgodovina železniškega vozišča Reka, predavanje

Iz Ljubljane prihaja v goste Tadej Brate, magister industrijske arheologije, poznavalec in-

dustrijske dediščine s področja železnice. Na povabilo Sveta slovenske narodne manjšine Reke bo predaval o zgodovinskem razvoju in posebnostih reškega železniškega prometnega vozišča.

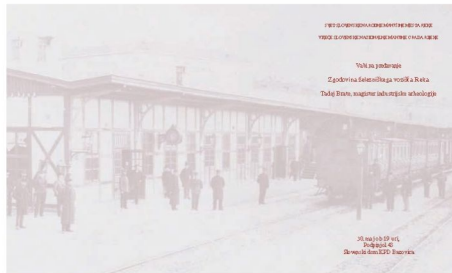
Reka je bila od nekdaj strateško in interesno področje Madžarske, v njen obstoj in promet pa se je ves čas vmešavala tudi dunajska politika. Pluralizem interesov je pripeljal do skoraj sprotne gradnje železnice iz Ljubljane in Zagreba. Tako Južna železnica kot Madžarske državne železnice so si konkurirali in po svoje tudi nagajali, kjer je le bilo mogoče.

Prva svetovna vojna Reko razdeli in nastaneta dva, med seboj popolnoma različna železniška sistema. Jugoslavija si ohrani pristanišče Sušak in zagrebško progo, slovenski del pa pride pod Italijo in se že v tridesetih letih elektrificira s sistemom 3000 V enosmerne napetosti. Slovenci tik pred vojno hitijo graditi progo Črnomelj-Vrbovsko, da bi se povezali z Reko, a projekt propade zaradi druge svetovne vojne.

Po vojni Reka gospodarsko in prometno dobesedno eksplodira. Železnica je spet združena in enotna - pravzaprav pa spet deljena med ŽTP Ljubljana in Zagreb. Uvajajo se najnovejše lokomotive, promet strmo raste. Z brezglavim hitenjem in brez večjih študij se elektrificira zagrebška proga, vse do njene ponovne predlave na delovno napetost 25 KV.

Razpad SFRJ prinese nove probleme, ki pa so pravzaprav že zunaj konteksta našega predavanja. O sami prihodnosti reškega vozišča lahko le ugibamo, kaj pa se bo zgodilo v resnici, bo prinesel čas.

Duška Gržeta

Vabilo je oblikovala predsednica sveta Dušanka Gržeta.

31. maj
Slovenski dom KPD Bazovica
Marc Camolletti: Pridi gola na večerjo,
komedija
Režija: Borut Zakovšek

V dvorani Slovenskega doma KPD Bazovica se bodo prvič predstavili člani dramske skupine DPD Svoboda Loška dolina. Uprizorili bodo komedijo Pridi gola na večerjo, ki jo je režiral Borut Zakovšek, ki se bo predstavil tudi v eni glavnih vlog. Nastopili bodo še: Andreja Buh, Tanja Mlakar, Rosana Trubačev, Jakob Leviec in Niko Ožbolt.

Več: www.kreart.si/svoboda_zalag

PRIDI GOLA NA VEČERJO

Napoved za komedijo. Foto: www.kreart.si/svoboda_zalag

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

Novo društvo: SKD Nagelj, Varaždin

Marca je bila v Varaždinu ustanovitvena seja petnajstega slovenskega društva na Hrvaškem. Pobudo zanj je dala predsednica Sveta slovenske narodne manjšine Varaždinske županije Barbara Antolič, ki je postala tudi podpredsednica novega društva. Novo društvo se imenuje Nagelj, vodi ga Marijan Husak, člani pa so na prvem srečanju sklenili, da se bodo vključili v delo krovne organizacije, katere vodilna predstavnik, Darko Šonc in Franc Strašek, sta se sestanka tudi udeležila.

Marjana Mirković

Prejšnja stran: Nagelj ima nadih prazničnosti in slovesnosti in je kot značilna in pogosta prvina slovenskega ornamenta del bogate slovenske kulturne dediščine. Foto: www.carantha.net

SKD Istra, Pulj Dnevi slovenske kulture

S komedijo Borza slovenskih karakterjev v izvedbi Ljudskega gledališča iz Celja so se 24. aprila v Pulju začeli letošnji Dnevi slovenske kulture. Nadaljevali so se dan pozneje s koncertom Zorana Predina, končali pa s celodnevni bogatim, zanimivim in odmevnim programom v soboto.

Organizacijo prireditve, ki je v začetku devetdesetih let potekala pod okriljem tamkajšnjega istrskega gledališča, je ob njegovem sodelovanju lani prevzelo SKD Istra, in jo - v Trubarjevem letu - posvetilo tudi spominu na utemeljitelja slovenske pisne kulture. V društvu so odprli razstavo Vsem Slovincem ..., s katero Zavod za kulturo in turizem Parnas iz Velikih Lašč po več gostovanjih doma in na tujem tako predstavlja Trubarjevo življenjsko pot in razvoj knjige tudi v Istri, pobudo za razstavo pa so dali oktobra lani, ko je ta v KPD Bazovica na Reki začela svojo pot. O njej je v imenu organizatorja spregovorila direktorica Zavoda Parnas Metka Starič, tudi tokrat pa jo je spremljal zanimiv program: knjigoveška delavnica in predavanje vodnika na Trubarjevi domačiji, pedagoga Andreja Perhaja z Javnega zavoda Trubarjevi kraji. Spregovoril je tudi o Trubarjevi življenjski poti in sodeloval na poznejši okrogli mizi, namenjeni Trubarju in njegovi povezanosti s Hrvaško.

O skupni duhovni zgodovini med drugim pričča tudi nedavno predstavljeni ponatis Novega testamenta v glagolici, objavljenega (1562 in 1563) prav na podlagi predhodnega Trubarjevega prevoda Nove zaveze. Na podlagi rokopisa, ki ga hrani hrvaška narodna in univerzitetna knjižnica, je ponatis izdala zagrebška Teološka fakulteta Matija Vlačić Ilirik.

O sodelovanju na področju jezika že v protestantskem obdobju ter o pomenu in vlogi Trubarjevega sodobnika, pomembnega protestantskega teologa, jezikoslovca in zgodovinarja, rojenega v Labinu, Matije Vlačića Ilirika, sta na omizju spregovorila vodja njegove

spominke zbirke v labinskem muzeju Tullio Vorano in strokovnjak za rokopise in stare tiske dr. Mihael Glavan. Dr. Mihael Glavan je s seboj prinesel tudi izvod svoje nove, še nepredstavljene knjige z naslovom Trubarjev album - Romanje s Trubarjem, v kateri je skušal celovito predstaviti Trubarja kot romarja v fizičnem in duhovnem pogledu.

Tudi tokrat je Matjaž Gruden v imenu obeh organizatorjev podaril kip Primoža Trubarja, delo kiparja Aleksandra Arharja. Predsednica SKD Istra Kladija Velimirović se je iskreno zahvalila in izrazila upanje v nadaljnje sodelovanje.

Srečanje je sklenil pogovor z obiskovalci, med katerimi so bili poleg gosta iz Slovenije, Rudija Merljaka z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, tudi podžupan Istrske županije Sergio Bernich, pastor tamkajšnjih evangeličanov Nebojša Đukić in predsednik Zveze slovenskih društev Darko Šonc, predsednik sveta slovenske narodne manjšine Pulja in Istrske županije, Milena Križman in Vinko Knez, predsednica SKD Oljka iz Poreča Miriam Pran ter članici SKD Lipa iz Dubrovnika, Jožica Jakovljević in Blanka Glumac.

Marjana Mirković

Udeleženci okrogle mize: Andrej Perhaj, dr. Mihael Glavan in povezovalka Jasmina Ilić Draković. Foto: Marjana Mirković.

SKD Lipa, Zadar Šola v naravi, izlet v NP Krka

9. aprila smo organizirali izlet v Nacionalni park Krka. Še uro pred odhodom je deževalo, a smo vztrajali in se odpravili na pot. Dočakalo nas je sonce, pa krasna narava, pesem in čudovito nepozabno druženje. Skradin, Skradinski slap, Slapovi Krke ...

V naravi smo se spomnili in počastili spomin

na velike književnike in 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, ki je v slovenskem jeziku napisal prvo knjigo. Predavanje o tem nam je pripravila Katarina Bezić. Priložnostne besede o Petru Zoraniću, duhovniku in književniku, ki je napisal prvi hrvaški roman Planine, je spregovorila Asja Bajlo in nas tudi seznanila s skladbo Pera Gotovca, posvečeno Petru Zoraniću ob 400. obletnici njegovega rojstva. Gotovčev Zoranić, za katerega je stihe napisal Tin Ujević, je obenem tudi naslovna pesem mešanega pevskega zbora Petar Zoranić, ki v Zadru praznuje že stoletnico delovanja. Darja Jusup pa je pripravila predstavitev književnega ustvarjanja Marina Držića in posebej omenila komediji Dundo Maroje in Skopuh, ki ju še danes radi gledamo.

Po ogledu etnovasi in prve hidroelektrarne na tem območju smo z ladjo odpluli do Skradina. Ob vrnitvi smo v popoldanskih urah obiskali mavzolej Ivana Meštrovića v Otavich.

Med prijetnim druženjem, ob pesmi in smeju, nam je čas hitro minil. Vsega smo imeli, hrano in pijačo. Vsakdo je nekaj prinesel: Ruža svoje domače klobase in gobe, Tatjana kruh, pečen ispod peke, Nadja svoje inčune »na sve načine«, Milena in Katarina buhteljne in pecivo iz ajde in pehtrana, Darja vino in pršut, Justina šunko ...

- »I, nikom nije lepše neg je nam, samo da je vako svaki dan ...« je odmevalo v avtobusu, ki nas je proti večeru v veselem razpoloženju pripeljal v Zadar. Lepo, poučno, zabavno in - naj se še ponovi, smo si soglasno zaželeli vsi člani in članice Lipe.

Povzeto po prispevku Darje Jusup za Most prijateljstva. Prevod in priredba Marjana Mirković

Nepozabno druženje. Arhiv SKD Lipa, Zadar.

NESPREGLEDANO

Monografija Slovenski dom KPD Bazovica

Na Reki je tik pred izidom prva monografija o društvu, v okviru katerega se že več kot pol stoletja družijo člani in prijatelji Slovenskega doma.

Prvi poskus, da bi v knjigi dokumentirali dejavnost društva in njegovo vpetost v okolje, sega še v leto 1977, ko je takratna častna predsednica, sicer utemeljiteljica društva Zora Ausec, ob jubileju pripravila brošuro z naslovom 30 let Slovenskega doma KPD Bazovica. Oblasti so jo prepovedale, razlog ni znan, menda pa zaradi "neprimerne vsebine". Sodeč po ohranjenem primerku so bile tako lahko ocenjene le besede o slovenski šoli, ki jih je Zora Ausec zapisala na koncu brošure in z njimi izrazila globoko obžalovanje, da je bil slovenski oddelek na Reki leta 1953 zaprt po komaj treh letih delovanja, kar je ocenila za "eno najbolj bolečih poglavij v zgodovini društva".

V nadaljnjih letih je sledilo še nekaj pobud za pisanje monografije, a omeniti velja le zanimivo besedilo - s krajšim pogledom v prva desetletja in predstavitev skupin -, ki ga je ob 50. obletnici društva lepo napisala tedanja kulturna referentka, pok. Gabrijela Babić, profesorica angleškega jezika na reški italijanski gimnaziji. Žal je ostalo v predalu, verjetno zaradi manjkajoče obdelave in neurejenega arhivskega gradiva iz prvih let. Ko je tega društvo naposled prejelo, zahvaljujoč predvsem vnukinji pokojne ustanoviteljice društva Zore Ausec, Mojci Milek iz Kranja, ki ga je širokosrčno podarila, je steklo prvo delo.

Gradivo društva, ki je v prvih desetletjih formalno delovalo kot podružnica zagrebškega Slovenskega doma, in več osebnih pričevanj je zbrala in uredila Barbara Riman. Mlada članica KPD Bazovica je na reški filozofski fakulteti l. 2005 diplomirala iz zgodovine in hrvaškega jezika, se leto pozneje na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani zaposlila kot mlada raziskovalka, danes pa je vpisana tudi na doktorski študij na oddelku za zgodovino ljubljanske filozofske fakultete. V dogovoru z društvom se je lotila pisanja monografije kot svojega prvega

dela, spremljanju delovanja KPD Bazovica v prvem desetletju v lokalnem tisku pa je namenila tudi del svoje profesionalne pozornosti in članek v reviji INV Razprave in gradivo (2006, št. 48-49). Skupaj in v sodelovanju s sestro, mag. Kristino Riman - Lončarić, ki je prav tako na doktorskem študiju, vendar na reški filozofski fakulteti, sta, sodeč po delovni verziji, ki ima več kot tristo strani, opravili obsežno delo, skrbno dokumentirali kronološki pregled arhiva in delovanja društva ter predstavili dejavnost predvsem najmočnejših skupin - pevskega zbora, folklorne in dramske skupine -, ki so v preteklem obdobju najbolj zaznamovale razvoj društva, močno vpetega v večkulturno okolje Reke, in mu prinesle tudi številna priznanja.

Recenzenta monografije, hrvaški akademik dr. Petar Strčić in znanstvena svetnica na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Vera Kržišnik Bukić, sta delo, kot pravita avtorici, pohvalno ocenila in ga uvrstila med znanstvena. Zato toliko bolj preseneča, da izid monografije iz Slovenije ni bil deležen nobene finančne podpore. To je verjetno tudi eden izmed razlogov, da bo monografija najprej izšla le v hrvaščini, v kateri je napisana, kar po drugi strani priča o pomanjkanju slovenskih kulturnih in izobraževalnih ustanov, ki bi na Reki podpirale založniško dejavnost in omogočale izobraževanje in učenje jezika na zahtevnejši ravni.

Marjana Mirković

Mladi avtorici monografije. Foto: Marjana Mirković.

dela članov Sveta za narodne manjšine RH iz vrst narodnih manjšin in na predlog manjšinskih svetov, podanih februarja lani še pred volitvami, v prejšnjem mandatu. Svoje članstvo v svetu je zadržal Darko Šonc kot predstavnik slovenske narodne manjšine, poleg njega so bili potrjeni še Nikola Mak (nemška narodna manjšina, ponovno članstvo, tudi podpredsednik), Larisa Uglješić (ukrajinska narodna manjšina, ponovno članstvo), Angel Mitrevski (makedonska narodna manjšina), Zvonko Kostelnik (rusinska narodna manjšina) in Želko Lomiansky (slovaška narodna manjšina).

Člani sveta so še prof. Dragutin Lalović (črnogorska narodna manjšina), predlagan kot ugleden predstavnik kulturnih, znanstvenih, strokovnih in verskih krogov, in manjšinski poslanci v saboru dr. Milorad Pupovac, Vojislav Stanimirović in Ratko Gajica (vsi srbska narodna manjšina in ponovni člani), dr. Furio Radin (italijanska narodna manjšina, ponovno članstvo), mag. Deneš Šoja (madžarska narodna manjšina), mag. Zdenka Čuhnil (češka in slovaška narodna manjšina, ponovno članstvo), prof. Šemso Tanković (pripadnik bošnjaške narodne manjšine, ki v saboru predstavlja tudi albansko, črnogorsko, makedonsko in slovensko narodno manjšino, ponovno članstvo), Nazif Memedi (predstavnik romske narodne manjšine, obenem pa tudi avstrijske, bolgarske, nemške, poljske, romunske, rusinske, ruske, turške, ukrajinske, vlaške in judovske narodne manjšine, ponovno članstvo).

Svet za narodne manjšine RH je na seji teden dni pozneje (18. aprila) sprejel sklep o razporeditvi sredstev in delovnem programu za 2008.

Celotna vsota iz proračuna, namenjena sedemnajstim narodnim manjšinam, je letos dosegla znesek 41.511.500 kn, od tega je slovenskim društvom namenjenih skupno 822.000 kn. Največ je tudi letos prejela najštevilčnejša, srbska manjšina (11.174.000 kn), sledijo pa italijanska (8.461.200 kn), madžarska (4.543.000 kn), češka (3.702.900 kn), bošnjaška (2.006.000 kn), ruska in ukrajinska (1.705.000 kn), slovaška (1.665.000 kn), romska (1.475.000 kn), albanska (929.000 kn), makedonska (822.000 kn), črnogorska (800.200 kn), nemška in avstrijska (795.000 kn), judovs-

a AKTUALNO

Svet za narodne manjšine
Prepoznavanje stvarnih potreb nevladnih organizacij in ustanov narodnih manjšin?

Vlada RH je na seji 10. aprila (Narodne novine 44/2008) sprejela sklep o imenovanju

ka (795.000), bolgarska (84.000 kn), poljska (83.000 kn) in ruska (77.000 kn).

Slovenska društva so prejela skupno 822.000 kn, od tega 210.000 kn za informiranje: zagrebški Novi odmev za 3 številke skupno 78.000 kn, splitska Planika za 6 številke 48.000 kn, Kažipot (napačno naveden dvakrat, gre za Liburnijsko prilogo SKPD Snežnik iz Lovrana) za 2 številki 10.000 kn, puljska Mavrica za 4 številke 12.000 kn, reški oz. primorsko-goranski Kažipot za 11 številki 40.000 kn, za področje informiranja so dodani še skupni režijski stroški v znesku 22.000 kn.

Za program v založništvu sta navedena monografski bilten Slovenski prispevek županijski dediščini, ovrednoten na 5.000 kn (gre za projekt SKPD Snežnik iz Lovrana o skladatelju Josipu Kaplanu, urednica Kažipot, napačno navedena kot avtorica, ga bo le uredila) in monografija Slovenski dom KPD Bazovica avtoric Barbare Riman in mag. Kristine Riman-Lončarić, predvidena naklada 400 izvodov, za katero je namenjenih 15.000 kn.

Največji znesek, 592.000 kn, je dodeljen kulturnemu amaterizmu:

zagrebški Slovenski dom je prejel 120.000 kn za dejavnost mešanega pevskega zbora (60.000 kn), mešanega pevskega zbora duhovne sekcije Anton Martin Slomšek (20.000 kn), ustvarjalne delavnice Šopek (10.000 kn), folklornega ansambla Slovenica (20.000 kn), organizacijo kulturnega praznika in dneva državnosti RS in RH (5.000 kn) ter za prireditve v okviru predsedovanja RS EU (5.000 kn).

Splitski Triglav je za letos prejel 130.000 kn, namenjenih mešanemu pevskega zboru (55.000 kn), dramski sekciji (10.000 kn), organizaciji likovnih razstav (10.000 kn), skupini Ildrijska čipka (35.000 kn) ter praznovanju kulturnega praznika (12.000 kn) in dneva državnosti RS in RH (8.000 kn).

Največ je tudi letos dobil Slovenski dom KPD Bazovica na Reki, 146.000 kn. Znesek je namenjen mešanemu pevskega zboru (60.000 kn), dramsko-recitatorski sekciji (44.000 kn), folklorno-plesni skupini (11.000 kn), literarni skupini in knjižnici (5.000 kn), likovnim in dru-

gim razstavam (14.000 kn) ter gostovanjem (12.000 kn).

SKD Dr. France Prešeren iz Šibenika je prejel 55.000 kn za ženski pevski zbor Prešernovke (30.000 kn), skupino Pridne roke (15.000 kn) in kulturni praznik (10.000 kn).

Zadarska Lipa je prejela le 10.000 kn za organizacijo likovne kolonije.

SKD Istra iz Pulja je namenjenih 40.000 kn za dejavnost mešanega pevskega zbora (20.000 kn), za Dneve slovenske kulture (15.000 kn, že uspešno izvedene - tudi s pomočjo sponzorjev!) in kulturni praznik (5.000 kn).

SKPD Snežnik iz Lovrana je prejel 15.000 kn, ki jih bodo porabili za srečanje pevskih zborov (10.000 kn) in razstave (5.000 kn).

SKD Stranko Vraz iz Osijeka bo prejel 13.000 kn za Dneve slovenske kulture.

SKD Lipa iz Dubrovnika je dodeljenih 25.000 kn za že februarja realizirano odmevno prireditev v okviru kulturnega praznika, za Kulturni most - 500 let Marina Držića in Primoža Trubarja (11.000 kn), dejavnost Bralne kulture (4.000 kn) in nastop Dravograjskega okteta ob Dnevu državnosti RS (10.000 kn).

SKD Slovenski dom iz Karlovca je prejel 6.000 kn za kulturni praznik ter Slovenske dneve v Karlovcu (4.000 kn) in razstavo članov (2.000 kn).

Skupno so društva prejela še 32.000 kn kot znesek za nadomestilo režijskih stroškov.

Urednica Kažipot pa je na Svet povprašala, kako je z izidom dvomesečnika Manjšinski forum, in odgovoril je sam predsednik Sveta dr. Aleksandar Tolnauer, ki to dolžnost opravlja znova v sedanji sestavi. Povedal je, da bo aprilskemu sklepu o razporeditvi proračunskih sredstev sledil razpis, in v skladu s tem in z evropskimi običaji, ki veljajo tudi v Sloveniji, kot je poudaril, bo izbran izdajatelj. Ker lani takšnega časovnega zamika z izidom ni bilo, smo pobarali, ali gre morda letos za nov način, toda sogovornik je pojasnil, da Svet financira glasilo MF že od leta 2007. Res pa je, da je

sklep o razporeditvi sredstev lani izšel nekoliko prej, že februarja.

Vprašali smo tudi, kako so upoštevana merila, sicer določena v Pravilniku Sveta o razporeditvi sredstev posebej za financiranje glasil in ki očitno ne veljajo za bilten Kažipot. Kot je rečeno, se Svet "ne vtika v neurejene odnose znotraj manjšinskih skupnosti" (?). Na pojasnilo, da ne gre za nesporazum, ampak zgolj za vprašanje, ali se sredstva razporejajo (tudi) na podlagi že dokaj natančno predpisanih in preverljivih meril (število strani, naklada) - pri čemer je urednica to ponazorila z lanskiimi napačno navedenimi podatki o zmanjšanem številu strani -, pa je rečeno, naj se obrnemo na "predstavnika manjšinske skupnosti v državi" (Darka Šonca). Urednica se je tudi seznanila s tem, da je dodelitev sredstev odvisna od prioritet, ki jih postavi krovna organizacija, zatem predstavitev programa in realnega obsega glasila. Z opozorilom, da se programi prijavljajo prenapihnjani - kar sicer ni težko verjeti, je pa precej preprosto preveriti -, je dr. Aleksandar Tolnauer končal kratek in jedrnat pogovor. Vprašanje, kako namerava Svet podpirati čezmejno povezovanje, ki je zanimiva novost na seznamu delovnega programa Sveta, ostaja za neko drugo priložnost, enako kot vprašanje, ali na razpis morda čaka tudi osvežitev zastarelih spletnih strani osrednjega telesa, ki kroji manjšinsko politiko na Hrvaškem (www.savjet.nacionalne.manjine.info).

Marjana Mirković

Trubarjevo leto

Trubarjevo leto. Foto: www.svds.si

Trubarju posvečena izdaja Svetega pisma

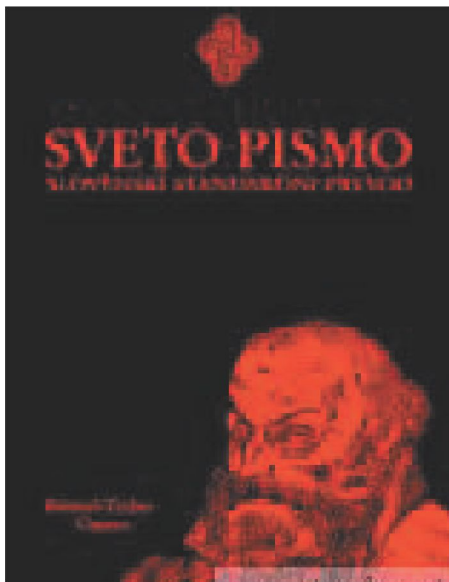
Trubarjevo 500. obletnico je Svetopisemska družba Slovenije pospremila z jubilejno izdajo Svetega pisma, posvečeno prav začetniku slovenskega knjižnega jezika.

Ponatis standardne izdaje ob tej priložnosti spremlja 32-stranska priloga o tem, kako je Sveto pismo zaznamovalo Trubarjevo življenje in delo. Predstavljeno je njegovo zavzemanje za Sveto pismo, ki ga je mogoče zaslediti v ozadju prve slovenske knjige - Katekizma iz leta 1550 -, nato pa se je uresničilo tudi v prevodu Nove zaveze in Psalmov. Predgovor nove izdaje Svetega pisma je napisal evangeličanski škof mag. Geza Erniša.

Predstavljena je bila tudi izdaja Nove zaveze Svetega pisma v MP3-obliki. Projekt Govori Beseda namesto dramatiziranega branja teksta ponuja nevtravno liturgično branje, izidi preostalih štirih zgoščenk po temah iz Nove zaveze, poimenovanih po evangelistih Janezu, Mateju, Luku in Marku, bodo izšli predvidoma do konca prihodnjega leta, v Pavlovem letu bodo vmes izšla še Pavlova pisma.

Več: www.drustvo-svds.si, www.rtv slo.si

Marjana Mirković

Posebna pozornost v prilogi je posvečena Trubarjevemu biblijskemu zavodu v Urachu. Foto: www.drustvo-svds.si

Izvirna slovenska slikanica 2008

Ob svetovnem dnevu knjig za otroke in mladino je naslov izvirna slovenska slikanica 2008 med 33 prijavljenimi prejela knjiga Klobuk gospoda Konstantina Petra Svetine.

Nagrada Zbornice založništva knjigotštva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev (ZKGM) sta za zgodbo o nenavadnem gospodu, ki ima v omari za vsako priložnost poseben klobuk, v Manziolijevi palači v Izoli prejela pisatelj Peter Svetina in ilustrator Peter Škerl. Kot je rečeno, gre za slikanico, ki je mojstrsko izpeljana tako v besednem kot v likovnem izrazu. Podobe se z neverjetno lahkoto in očarljivostjo spogledujejo z zapisanimi stavki, zaradi česar je žirija knjigo pohvalila kot vzorčen primer znotraj svojega žanra.

Več: www.rtvsl.si

Marjana Mirković

Gospod Konstantin ima za vsako priložnost poseben klobuk: enega za sonce, drugega za dež, tretjega za pisanje člankov in četrtega za sprehod v mestni park, kjer srečuje gospodično Olgo. Ko se nekega dne odpravi na sprehod, pozabi klobuk doma, ta pa jo skozi odprto okno ubere za njim.

Foto: www.dzs.si

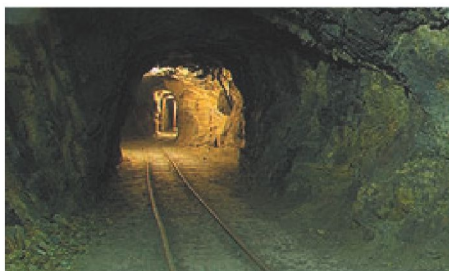
Rudarsko mesto Idrija na seznamu svetovne dediščine?

Španija, Slovenija in Mehika so kot partnerice predstavniku Centra za svetovno dediščino pri Unescu predale dokumentacijo za skupno serijsko medcelinsko nominacijo "Živo srebro in srebro na medcelinski Camino Real". Gre

za zelo zahteven projekt v skupnem delu in v vsaki sodelujoči državi posebej. Predlog vsebuje strokovno podprt poskus vsestranskega ovrednotenja dediščine živega srebra, od pridobivanja in uporabe te edine tekoče kovine pri pridobivanju srebra, do vplivov in posledic na najrazličnejših področjih človekovega življenja na vsem svetu v preteklih 500 letih. Slovenijo predstavlja bogata in raznolika dediščina rudarskega mesta Idrije, Španijo živosrebrov rudnik Almadén, Mehiko pa mesto in rudnik srebra San Louis Potosí. Pri prvi medcelinski kandidaturi za nominacijo v zgodovini obstoja Unescovega seznama svetovne dediščine bo izziv med drugim pomenila tudi etnotna politika urejanja vseh treh lokacij.

Center za svetovno dediščino pri Unescu bo strokovno mnenje izrekel spomladi prihodnjega leta, Odbor za svetovno dediščino pa bi o vpisu lahko najprej odločal na zasedanju v Seville junija leta 2009. Več: www.unesco.si

Marjana Mirković

Antonijev rov. Foto: www.idrija.si

ŠTUDIJ V SLOVENIJI

Tuji študenti v Sloveniji

Evropskemu izobraževalnemu sistemu, usmerjenemu v krepitev stikov in mednarodnega sodelovanja, sledijo tudi slovenske univerze, ki postajajo čedalje bolj odprte in omogočajo vse večjo mobilnost študentov. Študentske izmenjave so vedno v prid obeh strani, pomembno vplivajo na pridobljeno znanje mladih, širijo njihove horizonte in spoznavanje drugih kultur. Lani je bilo na Univerzi v Ljubljani redno vpisanih 943 tujcev, od tega večina, 767, na dodiplomski ravni in na področju družboslovja. Število tujih študentov narašča tudi na mari-

borski in primorski univerzi. Še več pa je slovenskih študentov, kar 959, ki so se odločili za študij v tujini.

Največ redno vpisanih študentov je iz držav nekdanje Jugoslavije, večina s Hrvaške (po neuradnih podatkih okoli 480), pri izmenjavah pa prednjačijo Italijani, Avstrijci, Nemci, Španci in Portugalci.

Najkrajši študij v okviru izmenjav Erasmus traja tri mesece, najdaljši eno leto, to možnost pa je v okviru študija mogoče izrabiti le enkrat. V program Erasmus, za katerega se Hrvaška kot polnopravna članica pripravlja za vključitev januarja 2010, se bodo od junija, ko bo predvidoma objavljen razpis, vključili tudi študentje iz RH, ki jim je zdaj dostopen program CEEPUS, pri katerem traja izmenjava od tri do deset mesecev. Oba programa se med seboj ne izključujeta in študent lahko izrazi obe možnosti.

Tuji študenti imajo enake ugodnosti kot domači (študentska izkaznica, nakup bonov za prehrano, cenejši mestni prevoz, delo prek študentskega servisa), razlika je le pri študentskem delu, saj se tujcem ne glede na višino zaslužka odvaža akontacija dohodnine, vendar jo je z davčno prijavo mogoče povrniti.

Marjana Mirković

Štipendije za študente iz držav nekdanje Jugoslavije

Kot je bilo objavljeno v Delu 31. marca, so z letošnjim študijskim letom, 2008/2009, študentom iz držav nekdanje Jugoslavije omogočene tudi štipendije, ki jih podeljuje Štipendijski sklad Univerze v Ljubljani. Informacije na spletni strani univerze www.uni-lj.si

Marjana Mirković

Društvo hrvaških študentov v Sloveniji

Društvo hrvaških študentov v Sloveniji se je po več letih združevanja reških študentov v Ljubljani na pobudo nekdanje študentke na FDV, danes njene diplomantke Nine Majcen, doma iz Rupe, registriralo, in kot je Kažipot že objavil, ima sedež pri krovni organizaciji hrvaških kulturnih društev na Masarykovi 11 v središču Ljubljane.

Namen društva je med drugim olajšati prilagoditev in pomagati brucem, ki s Hrvaške prihajajo študirat v Ljubljano; pričakovati bi bilo, da starejši študenti zanje pripravijo koristne in predvsem ažurne informacije o vpisu in jih po svojih izkušnjah seznanijo z vsemi spremljajočimi postopki. Nedavni obisk spletne strani DHSS pa je bil za urednico Kažipota pravo presenečenje. Pa ne samo zato, ker je na njej naletela na svojo informacijo (naveden je vir, hvala), pripravljeno za informativni večer, ki ga sicer o študiju v Sloveniji v KPD Bazovica na Reki redno organizira od leta 1996 (gre za strnjeno obvestilo v hrvaškem jeziku, posredovano osebno, po navadni ali elektronski pošti na več sto naslovov na leto). Presenetljivo je to, da je informacija zastarela in navaja napačne prijavnice roke! DHSS, ki ima menda štiristo članov, smo na napako opozorili in jim poslali letošnje obvestilo ter zaželeli uspešno delo. Več o DHSS in reških študentih na naslovih:

<http://dhss.blogger.hr/post/studij-u-sloveniji/280424.aspx> in <http://groups.yahoo.com/group/krsh/>

Marjana Mirković

Ljubljana je zaradi svoje bližine Reki že dolga leta priljubljen kraj študija, ki pa mu manjka morje, tožijo mladi.

Foto: <http://groups.yahoo.com/group/krsh>

Halo, tukaj slovenski Mediteran! 14.-27. julij, Koper

Poletni tečaji slovenskega jezika so namenjeni tistim, ki bi radi spoznali Slovenijo in njene prebivalce, jezik in kulturo, hkrati pa preživeli dva lepa počitniška tedna v znanem sredozemskem mestu Koper.

Tečaji obsegajo 40 šolskih ur in potekajo na Fakulteti za humanistične študije UP, na več ravneh in pod strokovnim vodstvom lektorice z dolgoletnimi izkušnjami na področju poučevanja tujcev, letos že petnajsto leto zapored. Ob koncu uspešno opravljenega tečaja

udeleženci dobijo potrdilo o udeležbi in 3 kreditne točke (ECTS), lahko pa opravljajo tudi izpit iz znanja jezika.

Vsako leto se tečajev udeleži 40-50 slušateljev iz številnih držav (Italije, Avstrije, Hrvaške, Japonske, Kanade, Švice, Velike Britanije, Švedske, ZDA, Kitajske, Belgije, Ukrajine, Makedonije, Bosne in Hercegovine, Srbije ...), nekateri od njih so že skoraj redni gostje. Tudi starostna struktura študentov je zelo pestra (od 15-letnikov do udeležencev, starejših od 50 let), prav tako motivi, marsikoga pa privabijo ne le jezikovni tečaji sami, marveč tudi zanimive ekskurzije ter bogat popoldanski in večerni program. Več: www.fhs.upr.si

Marjana Mirković

Štipendije

Rok za prijave je 9. junij. Prošnjo za štipendijo z dokumentacijo ter izpolnjeno prijavnico je treba poslati na naslov FHŠ UP. Prednost bodo imeli udeleženci, stari do 25 let, slovenskega rodu v zamejstvu in po svetu, ki nimajo državljanstva RS in ki bodo priložili naslednje: lastnoročno napisano prošnjo z utemeljitvijo ter življenjepisom z opisom dosedanjega šolanja in dela v slovenskih organizacijah in ustanovah; priporočilo slovenskega društva, v katerega je včlanjen kandidat ali njegovi starši v izseljenstvu ali dokazilo/a o zunajšolski/h dejavnosti/h v enem izmed slovenskih društev, oz. priporočilo ene izmed krovnih slovenskih organizacij v zamejstvu; druga priporočila (učitelj slovenskega jezika v tujini, lektorji slovenskega jezika v tujini, diplomatsko-konzularna predstavništva RS v tujini ...); fotokopijo potrdila o državljanstvu ali fotokopijo potnega lista. Informacije ob sredah od 10. do 12. ure, tel.: 091 593 6086.

Marjana Mirković

Tudi letos lepo oblikovano gradivo UP za študij in poletne šole.

Pre-misliti Evropo 30. junij-13. julij, Koper

Poletna šola META Humanistika (Meditersanska poletna šola teoretske in aplikativne humanistike) vabi vse, ki želijo poglobiti svoje znanje na področju humanistike in družbenih ved ter izpopolniti svoje znanje slovenščine.

Letošnja tema je Pre-misliti Evropo. Šola bo razdeljena na tri vsebinske sklope: Antropološko-religiološko-kulturološki vidiki, Ekonomsko-demografski vidiki in Jezikovno-kulturni vidiki EU. Predavatelji bodo predavali v angleškem jeziku, nekatere dejavnosti pa bodo potekale v slovenskem jeziku.

Marjana Mirković

Štipendije za študij MBA

Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije na spletni strani objavlja razpis, da Instituto de Empresa v Madridu razpisuje štipendije za podiplomski študij MBA. Rok prijave je 20. avgust 2008. Več: <http://www.skklad-kadri.si>, <http://www.ad-futura.si/index.cgi?jezik=slo&kat=15>

Marjana Mirković

Etnološki tabor 2008: 29. junij-5. julij Šentjur

Tema enotedenskega tabora, ki ga organizira Zavod Etno-eko, bo Prepoznavanje krajevne kulturne dediščine kot dejavnika kakovosti bivanja.

Kulturno dediščino poleg spomeniških objektov sestavlja tudi celotno kulturno in naravno življenjsko okolje, od njenega prepoznavanja in vključevanja v vsakdanje življenje pa je odvisno, ali jo bomo znali prenašati v naslednje generacije in jo tako ohranjati.

Udeleženci tabora bodo zbirali in dokumentirali podatke ter ob tem spoznavali značilnosti življenja na podeželju nekoč in danes. Prijavijo se lahko študenti etnologije, zgodovine in umetnostne zgodovine ter srednješolci. Podrobnosti in prijave pošljite po elektronski pošti na naslov: tanja.gobec@gmail.com.

Marjana Mirković

ZANIMIVOSTI

Uspešni cariniki

Slovenski cariniki so leta 2006 zasegli skoraj 22,5 milijona ponaredkov in tako zasedli drugo mesto po uspešnosti v Evropski uniji. Veliko večino predmetov zasežejo v Luki Koper, kjer je desetina pošiljk sumljivega izvora, največ, okoli 80 odstotkov, pa prihaja s Kitajske. Zaseženi ponarejeni izdelki so po navadi namenjeni v države članice EU, pa tudi na Hrvaško, v Srbijo in BiH. Lastnik intelektualne lastnine, nosilec blagovne znamke, po obvestilu o ponaredek navadno zahteva uničenje in blago največkrat zažgejo (!). Med ponaredko so najpogostejše tekstilni izdelki, cigarete, športna obutev, ure, očala in alkohol.

Prvega julija letos bo minilo 40 let, odkar so Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nemčija in Nizozemska leta 1968 ustanovili evropsko carinsko unijo, ki predvideva opustitev carinskih dajatev na notranjih mejah, Slovenija pa se ji je pridružila prvega maja pred štirimi leti. Danes je ta Unija s 27 državami in skoraj pol milijarde ljudi največja trgovinska skupina na svetu. Več: www.rtvslvo.si

Marjana Mirković

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
ponedeljek-petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 000
faks: + 385 1 61 77 236
el. pošta: [vzg\(at\)gov.si](mailto:vzg(at)gov.si)
spletna stran:
<http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Konzularne informacije

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
konzularni pult (v uradnih urah za stranke):
tel.: + 385 1 63 11 013, + 385 1 63 11 026

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: med tednom: od 16:30 ure dalje v času vikenda in praznikov: 24 ur tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat Republike Slovenije
Mažuranićevo šetalistište 1, 21000 Split

Častni konzul RS: Branko Roglič
Uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta: [generalni.konzulat.rep.slovenije\(at\)st.t-com.hr](mailto:generalni.konzulat.rep.slovenije(at)st.t-com.hr)

Iz KPD Bazovica v Urad za Evropo - tajniško slovo Marijane Košuta

Večletna tajnica KPD Bazovica Marijana Košuta, ki je to delo prevzela še kot študentka ekonomije, najprej honorarno, zatem pa l. 2006 kot redno delovno obveznost, je od 1. aprila zaposlena v novi podružnici tržaškega Evroservisa, Uradu za Evropo na Reki. Njegov sedež je v okviru podjetniškega centra Porin (Podjetniški inkubator), ki ga je odprlo Mesto Reka.

Projekt je za leto 2008 na razpis Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu prijavila krovna organizacija Zveza slovenskih društev na Hrvaškem. Po neuradnih informacijah bo Urad za Evropo na Reki med drugim nudil brezplačno pomoč organizacijam slovenske skupnosti pri prijavih za sredstva evropskih skladov.

Glede na profesionalno usmerjenost Marijane Košuta - diplomirala je na reški ekonomski fakulteti -, pa tudi njeno marljivost, natančnost in iznajdljivost, zlasti pa posluš za dogovore in delo z ljudmi ter smisel za organizacijo, kar jo je odlikovalo pri tajniškem delu, je upravičeno pričakovati, da bo uspešna tudi pri novih izzivih. Kot popotnico na tej poti dodajamo naše najboljše želje in iskreno zahvalo za odlično sodelovanje s Kažipotom.

Marjana Mirković

Marijana Košuta je največ pohval prejela za zahtevno izpeljavo množičnega srečanja vseh slovenskih društev v Opatiji 2006 in tedenskega programa v počastitev 60. obletnice KPD Bazovica novembra lani. Arhiv KPD Bazovica.